

**UCHWAŁA NR XIII/88/15
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓLCE**

z dnia 30 czerwca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Sokółka na lata
2015 -2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594, poz. 1318; z 2014r. poz. 379, poz. 1072) oraz art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332) w związku z Uchwałą Nr IV/25/10 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2011 - 2016, uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Sokółka na lata 2015 - 2017”, którego założenia stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrz Sokółki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Rady Miejskiej w Sokółce
mgr Daniel Supronik

Załącznik do Uchwały Nr XIII/88/15
Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia 30 czerwca 2015 r.

„Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Sokółka na lata 2015 - 2017”

Jedną z największych wartości, jakich doświadczamy w życiu, jest rodzina. To właśnie ona powinna być ostoją bezpieczeństwa, ciepła, miłości, wzajemnej odpowiedzialności za siebie i jej członków. Jako pierwsze środowisko wychowawcze wpływa na osobowość człowieka, jego życie i rozwój. Rodzina jest miejscem, w którym dziecko doświadcza swoich pierwszych kontaktów z otoczeniem, zaczyna poznawać i rozumieć wartości społeczne. To właśnie na ich podstawie będzie budować swój własny system wartości.

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych, zagrażających społeczeństwu oraz co najważniejsze - rodzinie jako naturalnej podstawowej komórce tego społeczeństwa. Systematycznie wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo. Problemem jest bezrobocie, alkoholizm i ubóstwo, a także wzrost agresji i radykalizacja przemocy wśród dzieci i młodzieży. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Problemy dzieci i młodzieży „widziane” są najlepiej w środowisku lokalnym, stąd konieczność tworzenia lokalnych systemów profilaktyczno- wychowawczych. W dzisiejszej rzeczywistości samorząd powinien skupić działania wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz profilaktyki i pomocy dziecku i rodzinie. Dla gminy jest to zadanie własne o charakterze obowiązkowym (art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku). Zakres pojęcia „profilaktyka i opieka nad dzieckiem i rodziną” w niniejszym opracowaniu obejmuje system zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka, oraz prawidłowego funkcjonowania jego rodziny, a w przypadku braku opieki rodzicielskiej przygotowanie i organizowanie opieki zastępczej. W szczególności obejmuje dbałość o:

1. właściwe warunki życia dziecka
2. prawidłowość przebiegu procesów edukacji i wychowania
3. respektowanie praw dziecka, zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa i akceptacji
4. aktywny udział dzieci i ich rodzin w kulturze oraz tworzenie możliwości właściwego spędzania wolnego czasu
5. rozwój zabezpieczeń społecznych, pomoc pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej
6. bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce wynika, że dominującym problemem społecznym występującym na terenie Gminy Sokółka jest: ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie oraz alkoholizm. Problemy te niezależnie od liczby mieszkańców miasta, gminy czy powiatu obejmują swym zakresem cały kraj.

Uchwałą Nr IV/25/10 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 grudnia 2010r. przyjęto do realizacji Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2011 - 2016, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi.

Istotnym elementem składowym systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną jest zapewnienie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej wychowanie w rodzinie zastępczej.

Rozdział 1. - Postanowienia ogólne.

1. Odbiorcy programu:

- rodziny dysfunkcyjne, niewydolne wychowawczo, z problemem bezrobocia, alkoholizmu, ubóstwa, przemocy w rodzinie, itp.

2. Cele programu:

- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin
- poszukiwanie nowych alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny na rzecz prawidłowego wypełniania zadań związanych z opieką nad dzieckiem i jego wychowaniem
- zapobieganie i przeciwdziałanie różnym formom niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz dysfunkcyjności rodziny

- wspieranie rodziny, szkoły i społeczności lokalnej w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych z dziećmi i młodzieżą zagrożoną demoralizacją i uzależnieniami
- koordynacja wszelkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, zajmujących się na terenie gminy pomocą dziecku i rodzinie
- opracowanie informacji o możliwościach skorzystania z różnych form i metod pomocy, opieki i wsparcia dla dziecka i rodziny na danym terenie
- aktywizowanie dzieci, młodzieży i rodziców do działań na rzecz własnego rozwoju
- udzielanie rodzinie kompleksowej pomocy w formie specjalistycznego poradnictwa i terapii
- upowszechnianie działalności profilaktycznej i promocji zdrowia
- dostosowanie organizacji placówek do potrzeb rodzin i dzieci
- integracja profilaktyczno - opiekuńczej działalności placówek przy zachowaniu pełnej ich autonomii.

3. Zasady funkcjonowania systemu

- aktywny udział mieszkańców
- autonomiczność podmiotów
- interdyscyplinarność działań
- współpraca i partnerstwo
- współodpowiedzialność podmiotów realizujących system
- ciągłość działań
- pierwszeństwo profilaktyki nad interwencją

4. Cele systemu realizowane są na dwóch poziomach:

I - profilaktyki

II - wczesnej instytucjonalnej pomocy rodzinie

Poziom I—profilaktyka

- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i młodzieży mających trudności edukacyjne, problemy adaptacyjne, będących w sytuacji kryzysowej - prowadzona na terenie placówek oświatowych
- działalność psychoedukacyjna skierowana do rodziców
- zajęcia pozalekcyjne: sportowe kulturalne, rekreacyjne, edukacyjne, obozy, biwaki, półkolonie, festyny środowiskowe, plenery plastyczne, koncerty
- profesjonalne programy profilaktyczne, oraz kampanie i akcje nastawione na zapobieganie konkretnym zagrożeniom: agresji, uzależnieniom, sektom, przemocy
- programy promocji zdrowia — realizowane we współpracy ze służbą zdrowia oraz sanepidem
- tworzenie otwartych miejsc rekreacji i wypoczynku: place zabaw, boiska, trasy rowerowe
- kontrola realizacji obowiązków szkolnego
- systematyczny monitoring potrzeb środowiska lokalnego w zakresie działalności profilaktycznej.

Poziom II— wczesna instytucjonalna pomoc rodzinie

- poradnictwo socjalne i rodzinne
- terapia indywidualna i grupowa
- dożywianie dzieci
- dofinansowywanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin ubogich, w tym dofinansowywanie obozu terapeutycznego dla dzieci z grupy ryzyka
- pomoc osobom i rodzinom wynikająca z ustawy o pomocy społecznej
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych i celowych

- tworzenie i realizacja programów osłonowych
- wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych z programem uwzględniającym profilaktykę
- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz osób uzależnionych
- edukacja prawna, w tym upowszechnianie informacji profilaktyczno- interwencyjnych wymiaru sprawiedliwości oraz służb porządku publicznego

5. Instytucje i organizacje pozarządowe - współrealizatorzy programu.

1. Placówki oświatowe
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce
3. Urząd Miejski w Sokółce
4. Sokolski Ośrodek Kultury
5. Świetlice środowiskowe
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce
7. Komenda Powiatowa Policji w Sokółce
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce
9. Sokólski Fundusz Lokalny
10. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokółce
11. Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce
12. Starostwo Powiatowe w Sokółce - Wydział Zdrowia
13. Zespół Interdyscyplinarny przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce
14. Asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce
15. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce

Rozdział 2.

- Zadania w zakresie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

CELE PROGRAMU

Cel główny: Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Sokółka.

Cele szczegółowe:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania:

1. Stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości.
3. Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwienie korzystania z organizowanych form spędzenia czasu wolnego.
4. Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej.
5. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym.
6. Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczych rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodzin.
7. Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
8. Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

Realizatorzy: OPS, PUP, Rada Miejska, Urząd Miejski, placówki oświatowe, OIK, Poradnia pedagogiczno-psychologiczna

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania:

1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosowanej pomocy.
2. Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego.
3. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych.
4. Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko.
5. Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji.
6. Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
7. Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących.
8. Podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci.
9. Tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego takich jak: kluby, świetlice dla dzieci.
10. Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych.
11. Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin.
12. Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.
13. Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
14. Podejmowanie współpracy i wypracowanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin.
15. Rozwój i wykorzystanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.

Realizatorzy: OPS, Urząd Miejski, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania:

1. Wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.
2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usług i ulg wspierających ich proces edukacyjny.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach).
4. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach.
5. Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym.
6. Realizowanie programów prozdrowotnych.
7. Udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom.
8. Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających.
9. Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów.
10. Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami.
11. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.
12. Inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.
13. Podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Realizatorzy: OPS, placówki oświatowe, Urząd Miejski, GCK, GKRPD

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania:

1. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego.
2. Zatrudnienie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
3. Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców.
4. Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań.
5. Organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci i rodzin niewydolnych.
6. Tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych.
7. Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową.
8. Mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno-edukacyjno-terapeutycznych oraz specjalistycznej konsultacji.
9. Priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
10. Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółek zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).

Realizatorzy: OPS, placówki oświatowe, OIK, Urząd Miejski, GCK, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania:

1. Realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży.
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Udzielanie pomocy rodzicom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.
5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
6. Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie.
7. Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka.
8. Ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
9. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
10. Promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy
11. Współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.
12. Wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Realizatorzy: OPS, Policja, placówki oświatowe, Rada Miejska, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA

Rozdział 3.

– Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Systemu Profilaktyki Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

- uświadomienie rodziców w zakresie norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania
- wzbogacenie standardowej oferty dydaktycznej

- wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat zdrowego stylu życia, przeciwdziałania uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu
- wzrost świadomości rodzin na temat uzyskania pomocy głównie dla osób niepełnosprawnych
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie uzależnieniom
- wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz rodzin

2. **Sposób kontroli realizacji programu.**

- Dyrektor odpowiedzialny za realizację programu składa sprawozdanie z wykonania zadań Gminnego Systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną dla Burmistrza w terminie do 30 stycznia następującego po roku, którego dotyczą informacje
- stały monitoring programu prowadzony jest przez osoby odpowiedzialne za realizację programu oraz koordynatora programu

3. **Monitorowanie realizacji programu.**

Głównym zadaniem jest zbieranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Dokołce

mgr Daniel Supronik